

31. Medzinárodný festival horských filmov

SPRAVODAJ

Štvrtok 12. 10. 2023

číslo 2

Tridsať rokov festivalu bolo impulzom pre knihu.

V stredu sme slávnostne otvorili 31. festivalový ročník. Áno, v tomto roku je to už 31 sezón, čo sa filmové umenie stalo súčasťou jesenného života v našom meste. Festival otvorili jeho riaditeľka Mária Hámor a viceprimátor mesta Poprad Štefan Pčola.

„Vďaka filmom sa môžeme preniesť do prírody, ktorá je častokrát pre nás výzvou a inšpiráciou,“ uviedol pri otvorení festivalu viceprimátor mesta. Ako dodal, Poprad je v roku 2023 Európskym mestom športu, mesto žije športovými aktivitami a aj tento festival do tohto konceptu zapadá.

„Sme šťastní, že po troch „pandemických“ rokoch sa môžeme stretnúť pri filmoch v kinosálach. Festival je už každoročne zároveň príležitosťou, aby sme sa stretli s kamarátmi, ktorých nevidíme celý rok, aby tu možno vznikli nápady na nové expedície,“ skonštatovala Mária Hámor.

Tohtoročné otvorenie festivalu bolo spojené s milou udalosťou – Podtatranská knižnica v Poprade pri príležitosti 30 festivalových rokov vydala útlú publikáciu venovanú tomuto výročiu. „Nie je veľa miest na Slovensku, ktoré by sa mohli popýšiť, že organizujú festival, ktorý má taký veľký dosah. A keďže v Poprade sa festival koná už 30 rokov, bol to pre nás impulz, aby sme zostavili túto publikáciu. Obsahuje príspevky ľudí, ktorým festival v živote zanechal nezabudnuteľnú stopu,“ uviedla jej zostavovateľka Mária Jarabinová. V knižke čitateľ nájde okrem iných aj príspevok Gabriely Rečkovej o tom, ako sa zrodila myšlienka organizovať takýto festival, Rastislav Dalecký spomína, ako vzniklo prvé logo i plagát.

(pokračovanie na strane 3)

Veľký kaňon je aj o splnení veľkého sna.

Pavol Barabáš - autor filmov o prírode, hľadaní, objavovaní a nachádzaní pozoruhodných miest na našej planéte. Tento rok máme možnosť vidieť na festivale jeho film s názvom Veľký kaňon.

Mohli by ste nám v krátkosti predstaviť Váš nový film?

Dokumentárny film Veľký kaňon prináša vodácky príbeh mojich kamarátov. Absolvovali sme spolu už mnoho splavov riek i prechodov kaňonov v rôznych častiach sveta. Naším najväčším snom sa však stalo práve splavenie Grand Canyonu. Ešte väčšou výzvou bolo vyhrať povolenie v lotérii, o ktoré sme sa snažili 8 rokov, aby sme mohli stráviť mesiac na divokej vode len v objatí neporušenej prírody.

Čo bolo Vašou inšpiráciou pre natočenie filmu Veľký kaňon?

Prvotný nápad splaviť Veľký kaňon bol môjho kamaráta a vodáka Jožka Černého, ktorý mal vždy neskutočne streščené vízie. Prešli sme niekoľko veľkých a divokých

riek, ale Colorado bolo jeho najväčším snom. V roku 2011, žiaľ, opustil nielen vodácky svet. Jeho sen tu však ostal a my, jeho kamaráti, sme sa pokúsili splav Grand Canyonu zrealizovať. Šanca na úspech bola asi jednopercenná, ale v roku 2020 nás šťastne vylosovali. Mali sme už všetko zaplatené a zbalené, keď sa odrazu pre covid zavreli hranice a svet stíchol. Našťastie, tamojšia správa národného parku nám vyšla v ústrety a presunula nám termín na rok 2022. Nechali sme všetko, čo by nás mohlo spájať s civilizovaným svetom na brehu a oddali sme sa divokým vlnám Colorada. V Grand Canyonu nie je žiadny signál, nenájdete stopy po človeku, okrem nejakých dávnych petroglyfov na skalách. Akoby ste boli na úplne inej planéte. Vôbec netušíte, čo sa v našom svete deje.

(pokračovanie na strane 3)

Pripomenieme si 70 rokov od prvého výstupu na Mount Everest.

V tomto roku si pripomíname 70. výročie prvého výstupu na Mount Everest. V roku 1953 na vrchol najvyššej hory sveta vystúpili Sir Edmund Hillary a Tenzing Norgay. Ich výstup sa stal historickým míľnikom v horolezectve. Pri príležitosti tohto výročia návštevníci festivalu budú môcť opäť zhladnúť už zdigitalizovanú verziu filmu, ktorý získal Grand Prix v roku 1993 a v roku 2002 cenu desaťročia. Ide o film Michaela Dillona Everest: Od hladiny mora na vrchol. Tento austrálsky režisér v roku 2022 získal od Medzinárodnej aliance pre horský film ocenenie ako uznanie za viac ako 50 rokov vynikajúcej práce v oblasti horských a dobrodružných filmov. Dillon bude tento rok aj festivalovým porotcom, takže diváci sa s ním budú môcť stretnúť aj osobne. Projekcia filmu Everest: Od hladiny mora na vrchol je na programe v nedeľu o 13.00 h.

● Na snímke M. Dillon pri preberaní Grand Prix na 1. MFHF.

Fotografovanie ho priviedlo k horám a prírode.

Popradský festival je prioritne festivalom filmovým. Každoročne však dáva priestor aj fotografom, aby hory a život ľudí v nich priblížili aj prostredníctvom umenia fotografie. Na tomto ročníku svoju tvorbu predstaví domáci fotograf Popradčan Marek Kopnický. Jeho výstava je prístupná širokej verejnosti vo foyeri Mestského úradu v Poprade.

Marek sa ku krajinárskej fotografii dostal cez svoju prácu v reklamnej agentúre. „Mal som kamarátov, ktorí fotili a obdivoval som ich. Raz som si povedal, že veď aj ja mám foťák, tak prečo by som nefotil. A začal som s nimi amatérsky chodiť fotiť. Neskôr mi prišlo, že dám tomu celému vyššiu úroveň a začal som sa fotografií viac venovať. No a postupne to už tak išlo - archivoval som si fotky, vytvoril som si stránku a začal ich tam postupne pridávať,“ hovorí o svojej ceste k fotografii Marek Kopnický.

Pri fotení v rámci svojej reklamnej agentúry sa sústreďuje na fotenie produktu, budov či interiérov. V súkromní skôr na krajinky, architektúru a rád fotí aj staré opustené miesta. „Určíte sa nepovažujem za profi fotografa, skôr som taký „koničkový“ fotograf. Nie som ešte tam, kde by som si v tejto oblasti prial byť. Chcel by som sa viac venovať nočnej fotografii. Zatiaľ mám také amatérske pokusy fotenia nočnej oblohy, ale potrebujem sa v tom „dovzdelat“, lebo je to trochu komplikované. To je taká moja výzva,“ dopĺňa svoje rozprávanie mladý popradský fotograf. Inšpiráciu v jeho tvorbe sú preňho fotografi ako napríklad Marián Kuric, Filip Hrebenda, Tomáš Slovinský či Ondrej Králik. V rámci svojej práce tlačí ich diela na plátna či rôzne špeciálne papiere: „Je to radosť pre nich tlačiť. Každý je dnes zvyknutý nechávať si fotky niekde v počítači, telefóne, alebo na sociálnych sieťach, ale keď si ju vytlačíte... je to iný pocit. Celé sa to zrazu zhmotní.“ Fotografovanie sa pre Mareka Kopnického stalo cestou,

ktorá ho priviedla k horám a prírode: „Nikdy som nemal tak silný vzťah k prírode. Nikdy som vonku neprespával. Kvôli foteniu som ale začal chodiť vždy ďalej a ďalej. A ďalšou výzvou je pre mňa vyjsť vyššie a vyššie. Teraz naopak už chodím na výlety aj bez foťáku, dokonca ho niekedy ani nevybalím.“

S Klubom Fotografia Očami Podtatrančov (FOP) Poprad, ktorého je Marek členom, absolvoval 2 spoločné výstavy. Táto, na Medzinárodnom festivale horských filmov, je jeho prvá samostatná. Ako vraví, bolo to preňho milé prekvapenie, keď ho na festival organizátori pozvali. „Pýtal som sa ľudí, čo sa im páči a z toho som potom urobil výber fotiek,“ vysvetľuje, ako fotky vyberal. Na výstave tak uvidíte 19 Marekových fotografií krajíniek, pri výbere ktorých mali hlavné slovo jeho známi a kamaráti. (mna)

Tridsať rokov festivalu bolo impulzom pre knihu.

(dokončenie zo strany 1)

Súčasná riaditeľka Mária Hámor opisuje svoju cestu do organizačného tímu festivalu v roku 1993, aj to ako po odchode manželov Rečkovcov v roku 1999 prebrala funkciu riaditeľky. Rozhodnutie organizovať takýto festival nebolo ľahké ani pre samotné mesto Poprad. Emeritný primátor Popradu Ján Madáč spomína, ako museli zdolávať rôzne prekážky, avšak vďaka veľkému nadšeniu organizátorov a profesionálnej i laickej verejnosti sa k festivalu odhodlali. Svoje spomienky a zážitky spojené s festivalom opisuje aj Igor Koller, horolezec a dlhoročný

predseda Slovenského horolezeckého spolku JAMES. V knihe nájdete aj zoznam víťazov Grand Prix, porotcov i hostí z uplynulých tridsiatich rokov. Kniha nebude v predaji, vypožičať si ju však môžete v Podtatranskej knižnici v Poprade. Knižku môžu na festivale získať aj diváci, ktorí správne odpovedia na súťažnú otázku vyhlásenú moderátorom festivalu pred a po každom súťažnom bloku.

Prajeme vám, aby ste si vychutnali filmy, vychutnali dotyky s prírodou, vychutnali stretnutia s blízkymi.

(mna)

Veľký kaňon je aj o splnení veľkého sna.

(dokončenie zo strany 1)

Zažívate úžasný adrenalin pri splavovaní v kontraste s obrovským pokojom, keď ležíte v spacáku a pozeráte sa na hviezdy. Naplní vás spokojnosť, že ste súčasťou tejto planéty a niečoho väčšieho.

Vaše filmy majú na MFHF každoročne veľký úspech. Ako hodnotíte Veľký kaňon v porovnaní s minuloročným Horským vodcom?

Horský vodca je film o profesii či skôr poslaní horských vodcov. Bola tu väčšia zodpovednosť za výsledok. Možno aj preto, lebo od počiatku organizovaného vodcovstva v Tatrách už uplynulo 150 rokov. Pri tomto filme som si uvedomil, že je ďaleko zložitejšie urobiť dokument o pohľade na profesiu ako profil jedného človeka. Film Horský vodca som nakrúcal tri roky, ale pripravoval som si ho od roku 2011. Veľký kaňon je hravý film a za mesiac som ho mal nakrútený.

Kto je Váš filmársky a horolezecký vzor?

Snažím sa ísť vlastnou cestou, ale teraz si spomínam, že na začiatku mojej tvorby bol jeden úžasný film Everest: Sea to Summit od režiséra Michaela Dillona, ktorý som videl pred 30 rokmi tu na festivale. Vtedy som zatúžil urobiť aj ja nejaký horský film. Odvtedy som ich spravil asi 50. (pozn. redakcie: "Everest: Sea to Summit" bude reprodukované na festivale, prísť si ho pozrieť môžete

o 13:00 v nedeľu 15. 10. 2023 do veľkej zasedačky MsJ Poprad).

Zmenili by ste niečo na svojich predchádzajúcich filmoch s odstupom času?

Keď tvorím film, snažím sa dať do neho všetko to, čo najlepšie viem a čo vo mne je. Keď mám pocit, že už je hotový, viac sa naň nepozriem. Pozerám radšej dopredu a energiu vložím do ďalšieho projektu.

Máte ku Grand Canyonu citový vzťah, navštívili ste ho už viackrát aj pred natáčaním?

Colorado sme splavovali prvýkrát, ale všetkých nás to tak uchvátilo, že sme sa v tomto roku opäť prihlásili do lotérie na splav pre rok 2024. Bohužiaľ, nikto z nás nebol vylosovaný. Úspešnosť výhry je naozaj len okolo jedného percenta, ale skúsime to opäť o rok. Kto nezažil, nepochopí prečo.

Aké boli Vaše začiatky pri horolezectve? Ako sa zrodila láska pre práve takýto aktívny životný štýl a koníček?

Ja som vstúpil do JAMESU ešte na základnej škole. Pamätám si, že som chcel byť stále v horách. V 17-tich rokoch som začal nosiť na Zbojnicku chatu. Nosil som tam deväť rokov. Nosil a liezol - to ma asi najviac ovplyvnilo.

Čo by ste odporučili ľuďom, ktorí by chceli začať s horolezectvom, no nevedia ako, alebo nemajú s kým?

Možno by bola pre nich cestou aj túra s horským vodcom. Ten im otvorí nové brány do sveta hôr. Buď ich tento svet zväbi a budú chcieť byť jeho súčasťou alebo nie.

Máte naplánované nejaké ďalšie projekty, na ktoré sa môžeme tešiť?

Práve dokončujem tretiu časť seriálu Dialóg s planétou, ktorý bude o horách, jaskyniarstve, vodáctve, prírodných ľuďoch i lezení. Diváci ho budú mať možnosť sledovať koncom roka v RTVS.

(Jana Šulíková a Petra Kvaková)

Dobrodruh roka na popradskom festivale.

Snežný leopard či Dobrodruh roka – čo myslíte, ktorej osobnosti z oblasti svetového skialpinizmu patria tieto tituly? Už ako malý prekypoval energiou a ukázalo sa, že najlepší spôsob, ako ju využiť, je pravidelný športový tréning. A ten sa Poliakovi Andrzejovi Bargielovi rozhodne vyplatil.

● Snímka: facebook A. Bargiela

35-ročný Bargiel, v poradí 9. dieťa z jedenástich, asi nemal vždy „na ružiach ustlané“, avšak vďaka svojmu talentu a húževnatosti už od roku 2005 zbiera svoje víťazstvá. Ak by sme mali vypísať všetky jeho ocenenia

a tituly, bolo by to veľa riadkov. Za všetky by sme mohli spomenúť napríklad: trojnásobný majster Poľska vo freeride, držiteľ svetového rekordu v behu na Elbrus, ako prvému človeku na svete sa mu podarilo bez kyslíka vystúpiť na vrchol K2 a následne zlyžovať, držiteľ rekordu v najrýchlejšom výstupe na vrchol Manaslu, odkiaľ zlyžoval do základného tábora, opäť ako prvý na svete má na svojom konte úplne zjazdy z Broad Peaku, K2, Gašerbrumu I i Gašerbrumu II... a mohli by sme pokračovať.

Naživo sa budú môcť návštevníci festivalu stretnúť s talentovaným Poliakom zo Zakopaného v piatok. Od 18.00 h je naplánovaná jeho multimediálna prezentácia a beseda. Prezentácia nesie názov Sunt Leones a je prierezom jeho vskutku pozoruhodnej športovej kariéry. Sunt Leones je zároveň oficiálny názov jeho projektu, ktorého hlavným cieľom sú výstupy a následné zjazdy z najvyšších vrcholov planéty. (mna)

PROGRAM

(štvrtok 12. 10. 2023)

Veľká zasadačka MsÚ Poprad

09.00 Repríza súťažných filmov Blok 1

12.00 Repríza súťažných filmov Blok 2

15.00 Projekcia súťažných filmov Blok 3

La Mia Alta Via

Dobrodružný cestopis o ceste štyroch kamarátov cez talianske Dolomity.

AltaVia 4000

Cesta za snom – za jedinú sezónu vyliezť na všetkých 82 alpských štítov s nadmorskou výškou nad 4 000 metrov.

600 km cez ľadovú púšť

Prechod Grónska je príbehom o vytrvalosti a boji s extrémnymi podmienkami a vyčerpaním.

Zdola nahor

Portrét majsterky sveta vo freeride očami jej babičky.

18.00 Vanessa O'Brien

Multimediálna prezentácia a beseda.

Projekcia súťažných filmov Blok 4

Z mora až na vrchol

Partia lezcov sa preplaví 450 km, aby na 800-metrovej stene,

trčiacej zo Severného ľadového oceánu, premenila sen o bigwallovom výstupe na skutočnosť.

Mrazivá Directissima na Walkera

Pokus troch Francúzov o voľné prelezenie a prvý zimný výstup cesty Directissime Walker v severnej stene Grandes Jorasses.

Motýľ

Legendárni lezci špár v novej ceste, ktorú otvorili na juhu Švajčiarska v r. 2021.

21.00 Projekcia súťažných filmov Blok 5

Veľký kaňon

Divoké pereje rieky Colorado odhaľujú dávnu históriu Zeme a otvárajú spomienky na človeka, ktorý v mnohých zasial vášeň pre tajomstvá veľkých riek.

Moon Butt: bigwallové lezenie

Staňte sa svedkami jazzového muzicírovania stoosemdesiat metrov nad zemou a vylezenia najklasickejšej trhliny v púšti.

Freerider

Surový a intímny pohľad na freeriderov, ktorí posúvajú hranice na najdrsnejších aljažských skalných stenách.

Reel Rock 16: Bosy Charles

Spieva operu, žije v jaskyni a lezie bouldrové problémy naboso – portrét podivného Francúza.